

# Ez történik a Magyarországi Evangélikus Egyház X. Zsinat 10. ülészakán – Pénteki nap percről percre!

Létrehozva: 2015.11.20. 09:35, frissítve: 2015.11.23. 13:29

Szöveg és fotó: Horváth-Bolla Zsuzsanna

Budapest – 2015. november 20-án és 21-én tartja a Magyarországi Evangélikus Egyház X. Zsinata 10. ülészakát. Napirenden szerepelnek többek között az országos tisztségviselők éves beszámolóí, felújítási projektek kérdései, a misszió és a jövő évi költségvetés is. Az evangélikus.hu percről percre tudósít az eseményekről.



*(Jelen tudósítás nem a zsinat jegyzőkönyve. Nem szerepel benne minden hozzászóló és minden hozzászólás, valamint minden beadott anyag, szó szerinti formában - a szerk.)*

**9.00**

**Orosz Gábor Viktornak** az áhítatával kezdődött el a zsinat. A Zsinat Teológiai Bizottságának elnöke Mt 20, 13-15 versei alapján az igazság kereséséről beszélt. „Jézus az út, az igazság és az élet, az igazságosság feltételezi az igazat. Jézus alakjába kell beletagozódunk” – mondta. A társadalmi kérdések esetében azonban az abszolút igazság nehezen érvényesíthető és ezekben az esetekben a krisztusi igazságot is nehezen tudjuk képviselni – folytatta a lelkész. Paul Tillichet idézve elmondta, hogy az emberek elidegenedtek egymástól és a társadalomtól is. Sokan tekintenek a másokra, mint idegenre, mert nincs idő arra, hogy önazonossá váljunk.

Hol találhatunk kegyelmes Istenre? – tette fel a kérdést Luther Mártont idézve. Ki az, aki az idegenséget közelséggé változtatja? Ki az, aki a hazugságot igazsággá, az értékeket krisztusivá teszi, ki az, akinek az arcába kell tekintenünk? A zsinati tanácskozáson, a kialakult konfliktushelyzetekben a szeretetnek kell érvényesülnie, nem a képmutató, felszínes szeretetnek, hanem annak, amely az igazsággal együtt jár.

### 9.25

A zsinati tagok megemlékeztek **Gimesi Szabolcsról**, a Zsinat korábbi nem lelkeszi alelnökéről, a Soproni-Egyházmegye volt felügyelőjéről, Sopron város volt polgármesteréről. **Hafenscher Károly**, a Zsinat lelkeszi elnöke vezette a közös imádságot.

### 9.34

Az első és a második ülésen **Tölli Balázs** elnököl. A Zsinat még nem határozatképes, ezért tíz percre berekesztették.

### 9.43

Új zsinati tagok bemutatkozására került volna sor, de sajnos egyik új tag sem vesz részt az ülésen, mindannyian kimentésüket kérték, ezért az eskütételükre sem kerülhetett sor.

Ezután sor került a **Zsinat Jelölő Bizottsága** tagjának megválasztására **Zsugyel Kornél** lemondása okán. A zsinat megválasztotta **Asztalos Richárdot** a tisztségre, aki esküt is tett.



### 9.47

A zsinati tagok először elfogadták **Próhle Gergely** országos felügyelő későn érkezett beszámolójának napirendre tűzését. Aztán **Solt-Száráz Csenge** helyreigazítása után kiderült, mégsíncsen meg a minősített többség, így mégsem fogadták el a napirendre tűzést.

„Nem ez az első eset, hogy felügyelő úr ezt megteszi. Megértem felügyelő úr elfoglaltságait, de mégis, vegye komolyan a zsinatot és adja be időben a beszámolóját. Ne vegyük napirendre” - javasolta **Kiss Miklós** esperes.

Ezután mégis újra napirendre vették az erről való szavazást. Az újabb szavazáskor minősített többséget ismét nem kapott a napirendre tűzés, így nem hallgatják ma meg.

Módosítások után elfogadták a X/10. ülés napirendjét.

### 9.59

**Ittész András** a Törvényelőkészítő Bizottság elnöke személyi kérdésekkel kapcsolatos nehézségeket emlegetett munkája során, mert sajnos a bizottsági tagok kimentésüket kérik a bizottsági ülések előtt. A nyelvhelyességi javításokról szóló határozati javaslatot a zsinati tagok elfogadták.

### 10.07

A missziói terv és a Kornéliusz-munkaanyag megtárgyalásra kerültek a Teológiai Bizottság ülésén - mondta **Orosz Gábor Viktor**, a bizottság elnöke. A Preambulummal kapcsolatban is saját állásfoglalást fogalmaztak meg, foglalkoztak a tervezett hitvallásmódosítással, valamint a lutheri teológia és a misszió kapcsolatának

kérdésével. Hosszú távon szeretnének foglalkozni a migráció kérdésével is, amelyek mentén az együttgondolkodás tovább folyhatna a kérdésben.

**Solt-Száráz Csenge** az Ügyrendi Bizottság elnöke elmondta, hogy nem volt indok ülésezésre az elmúlt időszakban.

### **10.31**

**Gáncs Péter** elnök-püspök *„Ha tehát mást tanítasz, önmagad nem tanítod?”* (Róm 2, 21) címmel tartotta meg beszámolóját. Az alábbiakban ezt idézzük:

#### **„Felütés”: a lelkészképzés**

Beszámolóm igei mottóját az EHE november 19-én, a Tudomány ünnepe alkalmából rendezett színvonalas konferenciája ihlette - mondta a püspök. - Már ez a döntésem is utal arra, hogy 2015-ben végre valóban prioritást kapott egyházunkban a lelkészképzés ügye. Felismertük, hogy hiába pályázunk fáradhatatlanul, sajnos, sokszor fontosabb ügyeinket is félretéve, több-kevesebb sikerrel különböző épületprojektek megvalósítására. Hiába duzzasztjuk tovább intézményeink számát reális lehetőségeink határait feszegetve, sőt, olykor már túllépve... Megfelelő számú, minőségű, azaz felülről elhívott, belülről elkötelezett és az EHE által sokoldalúan, lelkileg, szellemileg igényesen felkészített lelkészek nélkül gyülekezeteink fogyása, egyházunk sorvadása visszafordíthatatlan folyamatnak tűnik. Természetes, hogy a humánerőforrás fejlesztésének konkrét költségvetési vonzata is van, és örülök, hogy ennek biztosítását a zsinat is támogatta. Ennek nyomán kezdte meg működését egyetemünkön a közel múltban a valláspedagógia tanszék, valamint új oktatók álltak munkába, és új spirituális lépett szolgálatba.

Mindezek a többéves fejlesztési koncepció első fontos lépései. Mint minden oktatás, így a felsőoktatás is olyan magvetés, melynek szárba szökkenésére imádkozó türelemmel és felelős odafigyeléssel kell várni, tudva, hogy a növekedés ajándéka felülről érkezik. De a „felülről” várás nem csökkenti a lelkészképzés alapját, éltető talaját jelentő gyülekezetek fontosságát és felelősségét ezen a területen sem. Isten elhívó hangja ma is, döntő módon gyülekezeteinkben érheti el a fiatalokat. Negyedévszázados tapasztalat alapján mondjuk ki: hamis csodavárás volt azt hinni, hogy növekvő iskolahálózatunk automatikusan megszünteti majd a még ma is tapasztalható mennyiségi és minőségi deficitet a lelkészutánpótlásban...

A teológiai „felütés” után három, 2015-ben számomra különösen is aktuálissá vált kérdésre keresek választ.

#### **2015 kérdése: tanítványok vagyunk?**

A beszámolóm címében idézett páli kérdésnek különös aktualitást ad az a tény is, hogy a 2015-ös esztendő a reformáció és oktatás éveként tematizáltuk „Tanítványok vagyunk” mottóval. A kérdést, hogy ez a jól hangzó lózung mennyiben evidens tény, vagy inkább erősen megkérdőjelezhető valóság egyházunkban, már januárban az Evangélikus Élet Égtájéoló rovatában megjelent cikkemben felvettem. Ebből idézek most néhány mondatot, amelyeknek a reformáció ünnepének közelsége is újra aktualitást ad:

„S mivel a reformáció éppen az éltető forrásokhoz vezet vissza, ezért került döntő hangsúly a tanítás mandátumára. Nem véletlen, hogy az Ágostai Hitvallásnak az egyház lényegét tömören meghatározó híres hetedik cikkében az evangélium tiszta tanításáról olvashatunk: „evangelium pure docetur...” Luther Mártont emellett személyes élményei is arra serkentették, hogy a tanítást már a családokban megfelelő tankönyvek kézbeadásával is elősegítse. A Kiskátéhoz írott előszavának kemény, szenvedélyes sorai ma is ébresztő önvizsgálatra indíthatnak: „Ennek a káténak vagy keresztény tanításnak ilyen rövid, világos és egyszerű alakban való megírására az a siralmas helyzet kényszerített és ösztönzött, amit nemrég, mint egyházlátogató tapasztaltam. Istenem! Mennyi nyomorúságot láttam: az egyszerű ember, különösen faluhelyen, semmit nem tud a keresztény tanításból, és sajnos, sok lelkész is nagyon készületlen és alkalmatlan a tanításra... Ó, ti püspökök! Hogyan feleltetek majd Krisztusnak azért, hogy a népet ilyen gyalázatosan elhanyagoltátok...”

Szívesen leráznánk ezeket az éles mondatokat, mondván: íme, a sötét középkor, hála Istennek, azóta eltelt ötszáz esztendő, ma már minden rendben... De csupán olcsó védekezés lenne arra hivatkozni, hogy ez elmúlt években milyen sok oktatási intézmény került egyházunk fenntartásába, hogy alig győzzük a hitoktatást az állami iskolákban, hogy milyen remek hittankönyveket adtunk ki. Mindezek valóban örvendetes tények, de nem szabad, hogy az oktatás ügyét az intézményekre szűkítsük. Hiszen ez azt a veszélyt rejtené magában, hogy a tanítványság az iskolakötelezettséggel együtt véget ér. Iskoláinkban ugyan lehet érettségizni hittanból, de a tanítványságból nem lehet leérettségizni, sikeres záróvizsgát tenni. Nemcsak a jó papra igaz, hogy holtig tanul...

Sajnos, gyülekezeteinket járva, gyakran tapasztalok én is „siralmas helyzetet”. Nem egy helyen az előre kiosztott tételek hamis színjátékával letudott konfirmációi „vizsgával” egyszer s mindenkorra véget ér a tanítványképzés. Legtöbb gyülekezetünkben – tisztelet a kevés kivételnek – ha egyáltalán még van bibliaóra, azon csupán a gyülekezet kicsiny töredéke vesz részt, többnyire igen kedves, érettebb korú hölgyek egyre fogyatkozó csapata... S lehet, hogy én járok gyakran rosszkor rossz helyen, de bizony nem egyszer tapasztaltam már, hogy még a gyülekezet elöljárói, azaz presbiteri között is komoly pánikot okoz, ha a kézbe adott bibliákban meg kell találni egy-egy igehelyet...

Pedig milyen lelkesen indultunk 2012-ben az új hatéves ciklusra! Kezünkben a presbiterképzésre segítő könyvecskével: „Tarts, Uram, a kezében”. Azóta talán kiestünk volna a Mester kezéből? Aligha. Talán inkább a könyv esett ki a mi kezünkől... Őszintén remélem, hogy a 2015 szeptemberében tervezett második országos presbiteri találkozó új lendületet ad majd a presbiterképzésnek is, és ennek nyomán a tudatos tanítványképzés ismét prioritást kap gyülekezeteink mindennapos életében...”

Hogy mennyiben és miben hozott új lendületet egyházunkban a második EPOT, erről inkább egyházunk nem-lelkészi vezetői, presbiteri hivatottak értékelést adni... Lelkészként inkább maradok a saját portánkon, bőven van mit söprögetni saját továbbképzésünk területén is.

A lelkészek közös tanulásának, továbbképzésének évtizedeken át többé-kevésbé jól működő rendszere volt az LMK. Ezek a közösségek azonban a hitoktatásban bekövetkezett szinte robbanásszerű változások miatt a legtöbb egyházmegyénkben komoly válságba kerültek. A megnövekedett hitoktatói terhelés miatt (heti 15-20 óra!) gyakorlatilag szinte lehetetlenné vált olyan időpontot találni, amikor a lelkészek többsége találkozni tud egymással. Lehet, hogy hosszabb távon majd enyhülni fog ez a terhelés, ha komolyan élünk az EHE által felkínált hitoktatóképzés lehetőségével, és egyre több képzett munkatárs léphet munkába. De addig komoly a veszélye annak, hogy lelkészeink szolgálata leszűkül a hitoktatásra, melynek kárát igazán a pásztor, illetve pásztorolás nélkül maradt nyájak sínylik meg a legjobban.

Az LMK krízise miatt is felértékelődnek a továbbképzés egyéb lehetőségei, így a lelkészakadémia és a lelkészkonferenciák fontos szolgálata. De a zord tények itt is kijózanítóak: az elmúlt öt esztendőben lelkészeink jó 60%-a élt ezzel a nagyszerű, ingyenes, lelki-szellemi töltékezői lehetőséggel. De vajon mi a helyzet a 40 %-kal? Ők a „túlképzettek”, a túlterheltek, a közönyösek, akik netán már a kiegészítő veszélyével is küzdenek? Az egyházvezetés, különösen is a püspökök, esperesek, de a zsinat felelőssége is, ha szó nélkül hagyjuk ezt a tarthatatlan helyzetet. Nincs olyan szakma, embereket segítő hivatás, ahol ne lenne a munkavégzés, a szolgálat alapfeltétele a rendszeres, regisztrált továbbképzés. Bizony, jogosan szegezi nekünk az apostol a személyes kérdést: „Ha tehát mást tanítasz, önmagad nem tanítod?” Sajnos, tematikus évünk lózungja mellől nem törölhetem el a januárban odatett kérdőjelet. Sőt, az év végéhez közelítve egy sürgető felkiáltójellel is nyomatékosítanunk kell: vajon valóban tanítható tanítványok vagyunk-e még?!

Ennél a kérdésnél fontos a többes szám: készek vagyunk-e együtt, egymásra figyelve, egymástól is tanulni? Képesek vagyunk-e egymás között a kulturált teológiai disputára, közös tanulásra? Ez a kérdés már korábban kieleződött a missziói stratégia vitájában, és a közel

múltban újabb „front” nyílt az új hittankönyveinkben a próbaév után felfedezett néhány vitatható mondat körül kirobbant teológiai feszültségben. Szeretném hangsúlyozni, hogy nálunk jóval nagyobb egyházak képviselői többször is „testvéri irigységgel” jelezték már felénk, hogy ilyen rövid idő alatt milyen színvonalas, korszerű, versenyképes hittankönyv családot adtunk ki. Mindez sok-sok hittankönyv szerző és szerkesztő szinte emberfeletti erőbedobásával és áldozatkészségével valósulhatott meg. Ezért mindenek előtt hálás köszönettel tartozunk nekik, akik gyülekezeti és oktatói munkájuk mellett, családjuk rovására végezték el ezt a hatalmas munkát.

Ugyanakkor senki sem állítja, hogy ezek a könyvek tökéletesek. Igazán a próbaév után, a mindennapos, széleskörű használatban, gyakorlatban derülhetnek ki a gyenge pontok. Természetesen szükséges a folyamatos konzultáció és a szükséges korrekció. Ennek jegyében hirdette meg az EHE november 28-i hitoktatói továbbképzését, ahol lehetőség nyílik a jobbító szándékú teológiai vitára is. Ne feledjük: mindannyian tanítványok vagyunk, akik közösen tanulhatjuk Krisztust egy életen át!

Egyébként a missziói stratégiák és a hittankönyvek körül kialakult polémia is jól tükrözi az egyházunkban meglévő teológiai sokszínűséget. Mindez akár egyfajta gazdagsággént is megélhető lenne, ha a különböző csoportok (liberális, ortodox, evangélikál, fundamentalista, stb.) olykor nem legyőzendő ellenfelet látnának a másokban, hanem egészséges teológiai disputára kölcsönösen nyitott tanítványtársat. A nálunk még nem igazán bevett és természetes teológiai vitakultúra kialakításában felelős szolgálatot vállalt fel a zsinat teológiai bizottsága, amelyik igyekszik a különböző nézetek szintézisére és integrálására. De ez már átvezet az esztendő következő aktuális kérdéséhez: vajon hol az el- és befogadás határa? Ez nem csak eltérő kegyességű evangélikus testvérek között kérdés, hanem sokkal szélesebb összefüggésekben is.



### **2015 kérdése: hol az el- és a befogadás határa?**

Amikor januárban elindultunk az év igéjével, „Fogadjátok be egymást, ahogyan Krisztus is befogadott titeket...” (Rm 15, 7), akkor még nem sejtettük, hogy ez a szépen csengő lózung

milyen kemény próba elé állít majd minket a hétköznapi gyakorlatában, a ránk szakadó menekültáradatban.

Az okoskodó és túlpolitizált nyilatkozatok tengerében egyházunk igyekezett konkrét és gyors jelét adni a felelős segítségnyújtásnak, amikor elsőként a történelmi egyházak közül, már július 1-én egymillió forintos értékben kézzel fogható támogatást vittünk el az Ökumenikus Segélyszervezet közreműködésével a nagyfai menekülttábor lakóinak. Egyházunk diakóniai osztálya is konkrét segítséget nyújtott Röszkén éppúgy, mint a Keleti pályaudvar környékén a megszervezett ételosztással. Gyülekezeteink szeptember végén külön offertóriummal is támogatták a krízis kezelését.

Amikor jelentésemet írom (november első hete), úgy tűnik, hogy a déli határon épült kerítés egyelőre más országok felé tereli a nem csökkenő migránsáradatot, de ugyanakkor mindenkinek tisztában kell lennie azzal, hogy krízis megoldása még messze van.

Ebben a kérdésben figyelmet érdemel a belügyminisztérium által felkért MTA kutatócsoport javaslata, amely szerint „letelepedési ösztönzőkre és olyan intézmény- és támogatási rendszerre lenne szükség, amely képes a Magyarországon maradni akaró menekültek akár nagyobb csoportjának fogadására, mégpedig azzal, hogy a nyelvoktatás és szakképzés rendszerét ésszerű megélhetési támogatásokkal egészítik ki azok számára, akiktől megalapozottan várható a sikeres beilleszkedés. Az MTA javaslata szerint a kormánynak nagyobb figyelmet kellene szentelnie az egyelőre feltartóztathatatlan látszó bevándorlási folyamat munkaerőpiaci kezelésére.”

Reménységem szerint ez a krízis ébresztően hathat az egész európai kereszténységre, és segíthet éltető gyökereink, identitásunk és krisztusi küldetésünk újra felfedezésében. Erre mutat rá Jó Andrásnak, az Interserve nemzetközi missziói szervezet eurázsiai igazgatóhelyettesének pozitív értelemben provokáló blogbejegyzése: „Eleink latinul status confessionisnak, azaz hitvallási helyzetnek nevezték azokat a történelmi pillanatokot, amikor Krisztus népe nem tehetette meg, hogy ne szólaljon meg. „Itt állok, másként nem tehetek...” – mondta annak idején Luther. A jelen történelmi pillanat is ilyen „kairosz” állomás. Az emberek félnek, tanácstalanok és várják a reális helyzetértékelésen alapuló biblikus tanítást, mely megítéli a bűnt, és rávilágít a szeretet evangéliumának radikális üzenetére, arra, hogy a vajúdo világnak ma sincsen más reménye, csakis Krisztus és az ő üzenete.

E különleges kegyelmi pillanatban benne van a megújulás és megerősödés esélye, de az egyház feloldódásának és eltűnésének veszélye is Európában. Válaszút előtt állunk. Megtehetjük, hogy figyelmen kívül hagyjuk a jeleket, és úgy teszünk, mintha minden mehetne tovább a régi kerékvágásban, vagy, hogy újra Istenhez fordulunk, odafigyelünk a menekültek/migránsok üzenetére és kitartóan imádkozni kezdünk megújulásért...”  
(<http://magyarmisszio.blogspot.hu/2015/10/nemzetek-mozgasban-krisztus-egyhaza.html>)

Fontosnak tartom, hogy amikor a zsinat újra foglalkozik majd egyházunk immár közel hetven oldalas missziói koncepciójával, akkor erre, az új történelmi helyzetből fakadó missziói kihívásra is keressünk együtt releváns választ.

### **2015 kérdése: úton az egység felé?**

Az elnök-püspök törvény által előírt sajátos feladatai közé tartozik az ökumenikus kapcsolatok ápolása is. 2017 felé közeledve különösen is izgalmas, hogy milyen az ökumenikus klíma a hazánkban domináns római katolikus egyházzal. Mindenképpen biztató eredmény, hogy hamarosan megjelenik magyar fordításban is „A szembenállástól a közösségig” (From Conflict to Communion) című dokumentum, amelyben 245 pontba szerkesztve olvashatjuk a Lutheránus-Római Katolikus Egység Bizottság közös teológiai munkájának gyümölcseit. A kötet végén öt felhívást olvashatunk, melyek iránymutató impulzusokat adhatnak a jövőre nézve:

1. A katolikusok és az evangélikusok mindig az egység, nem pedig a megosztás szempontjából indulnak ki, megerősítve azt, ami összeköt – noha a különbségek könnyebben láthatók és átélhetők.
2. Az evangélikusok és a katolikusok engednek a folyamatos transzformáció erejének az egymással való találkozás és a hitről való kölcsönös tanúságtétel által.
3. A katolikusok és az evangélikusok újra elkötelezik magukat a látható egység keresése mellett, konkrét cselekedetekkel közösen munkálva azt, állandóan törekedve e cél elérésére.
4. Az evangélikusok és a katolikusok közösen fedezik fel újra Jézus Krisztus evangéliumának erejét a mai korban.
5. A katolikusok és az evangélikusok közösen tesznek tanúságot Isten kegyelméről az ige hirdetése és a világban végzett szolgálat által.

Fontos továbbgondolnunk a bizottság társelnökei, Karlheinz Diez német katolikus és Eero Huovinen finn evangélikus püspök által aláírt előszó záró bekezdéseit is:

„2017-ben nyíltan be kell ismernünk, hogy bűnösök vagyunk Krisztus előtt, hiszen kárt okoztunk az egyház egységében. Az emlékv két kihívást állít elénk: az emlékek megtisztítása és begyógyítása, valamint a keresztény egység helyreállításának feladatát, összhangban Jézus Krisztus evangéliumának igazságával (Ef 4,4–6).

Az előttünk álló dokumentum „a szembenállástól a közösségig” vezető utat írja le; és ez az út még nem ért célba. A Lutheránus–Római Katolikus Egység Bizottsága komolyan vette XXIII. János pápa szavait: „keressétek először azt, ami összeköt, nem pedig azt, ami szétválaszt”.

Minden keresztényt hívunk arra, hogy nyitott lélekkel és kritikusan tanulmányozza a bizottság jelentését, és tartson velünk a minden keresztény mélyebb közösségéhez vezető úton.”

Erdő Péter bíboros pedig a következő ugyancsak figyelemre méltó szavakkal ajánlja a könyvet: „A szembenállástól a közösségig című katolikus-evangélikus közös kiadványt nemcsak olvasásra ajánlom, hanem az olvasáson túl egymás megismerésének helyes elsajátítására, mert éppen az evangelizáció ügye szólít fel bennünket, hogy meghaladva a korábbi szembenállást eljussunk a közösség növekvő megtapasztalásához.

A reformáció történeti kialakulása, résztvevői, főbb témái kölcsönösen hatottak az egyházak magatartására. Az 500. évforduló segítsen minden keresztényt, hogy egy változó világban is meg tudjuk vallani a Szentháromság egy Istenbe és Isten megtestesült Fiába, a mi megváltó Urunkba vetett hitünket. A lelki ökumenizmus és a segítő szeretetet területén az egység útján járhatunk, ezért a közös emlékezés fejezze ki azt a kapcsolatot, amely már egyesíti az evangélikus és katolikus keresztényeket, hogy közös tanúságtételük által és az egység iránti elköteleződésükben végre teljesebb fényben mutassák meg Krisztus arcát a világnak.

Legyen áldás egységtörekvéseinken! A Szentlélek, az egység Lelke irányítsa gondolatainkat, szavainkat és cselekedeteinket, és a mindenható Isten, mindnyájunk Atyja fogadjon el minket, Krisztusban testvéreket gyermekeinek!”

Mindezeket komolyan véve, nem feledkezhetünk meg arról sem, hogy a legújabb kori népvándorlás idejét éljük, amikor nem csupán a keresztények közötti ökumenikus együttműködés létkérdés, hanem mindennapos kihívás a különböző kultúrák, vallások találkozása. Kérdés, hogy ez a találkozás ütközéshez, fájdalmas konfliktushoz vezet-e, vagy képesek vagyunk bölcs és józan konfrontációra, ami a szó eredeti értelmében azt jelenti, hogy készek vagyunk kölcsönösen elmenni a végső határokig annak érdekében, hogy jobban megismerjük, megértsük egymást, és megtanuljuk tisztelni egymás értékeit.

Tudom, ez nagyon kemény küzdelem, nem utolsó sorban saját vélt vagy jogos félelmeinkkel, szorongásainkkal, előítéleteinkkel. Ebben az összefüggésben is fontos az az idézet, amit a [KötőSzó blogon](#) (ennek elindulása is 2015 egyik pozitív eredménye!) Rowan Williams canterbury érsektől olvashatunk a közel múltban:

„A mostani, közel-kelet keresztényeit is érintő üldöztetés olyan fenyegetés, amely az emberi történelem egyik legalapvetőbb tanulságát próbálja elhazudni. Mégpedig azt, hogy eltérő hitű és meggyőződésű népek és emberek sokszor voltak képesek együtt építeni és felvirágoztatni azokat a kultúrákat, amelyekben együtt éltek.”

Ezen a területen bátor és úttörő kezdeményezés volt a Zsidó Keresztény Tanács által november 1-én a Deák téren tartott vallásközi imaóra a Közel-Kelet békéjéért és az üldözöttekért. Az együttműködés előszobája ugyanis a párbeszéd egymással és Istennel...

A 2015-ös év végéhez közeledve, ezek után is sürgetően aktuális marad évi igénk továbbtanulása, elmélyítése igazi tanítványi alázattal: vajon mit is jelent viharos korunkban egy-MÁS el- és befogadása úgy: AHOGYAN Jézus Krisztus befogadott minket?!

Végül ezúttal is őszinte hálával szeretném megköszönni Elnök- Munka- és Szolgatársaim sokszor megtapasztalt segítségét az Úr 2015. esztendejében: Gáncs Péter elnök-püspök

### 10.55

Ezután hozzászólások következtek. **Kiss Miklós** megköszönve a beszámolót elmondta, hogy fontos témákat járt körül az anyag. A lelkészek képzéséről és továbbképzéséről szólórészre reflektálva elmondta, hogy tarthatatlan az, hogy a lelkészek mennyire félvállról veszik a képzési lehetőségeket.

**Kendeh Gusztáv** is megköszönte az őszinte hangot. A teológián folyó zenei képzés lecsökkenése miatt emelt szót.

**Mészáros Tamás** nyugati felügyelő megállapította, hogy sok párhuzamosság, összecsengés található a beszámolóban a felügyelői konferencián elhangzott információkkal. Felvetette annak a tanulmánynak az újratárgyalását, amely a konfliktusokra egyfajta megoldási javaslatot dolgozott ki.

**Isó Zoltán** szerint több lelkész azért nem jelenik meg a képzéseken, mert nem érdeklik őket az összeállított témák.

**Ittész András** országos szabályrendeletet és törvényi szabályozást emlegetett a képzések betartásával kapcsolatban. Nevesítve vannak a konferenciák felelősei, megvannak a püspöki, esperesi hatáskörök, amelyekkel élni kellene – mondta. Örömét fejezte ki, hogy az Evangélikus Hittudományi Egyetem tudományosan is fejlődik, de megjegyezte, hogy olyan docensek is végeznek feladatot, akik nem felavatott lelkészek. Ezt felül kellene bírálni.

**Stermeczki András** kiemelte a gyülekezetekben a látogatások fontosságát, de ezt a hitoktatás és a megnövekedett adminisztráció (heti szinten 7-8 óra!) miatt nehezen lehet megvalósítani.

**Hafenscher Károly** örült annak, hogy a jelentésben előkerült a presbiterképzés ügye. Több mint 3000 presbiterünk van országos szinten, akik az első presbiterképzéseken vettek részt. A megszólító levelek és személyes megkeresések ellenére az idei tanfolyamra csak nyolcan jelentkeztek, így nem tudták azt elindítani.

**Gáncs Péter** a közben elfoglaltságai miatt eltávozott **Orosz Gábor** helyett az EHE egyetlen jelenlévő dolgozójához, **László Virgilhez** fordult a kérdésekkel, aki tanársegédként válaszolt.

Gáncs Péter szerint először is valahová be kellene kötni a lelkésztovábbképzést az egyház vérkeringésébe, a széles közvéleménynek pedig el kellene mondania a képzés vezetőinek, hogy mik lennének számukra azok a témák, amelyekkel szívesen foglalkoznának. Hogyan lehet ezeket a képzéseket koordinálni? Hogyan lehet a lelkészeket odacsábítani? – vetette fel a püspök. Az adminisztrációban a hálózatosság segíthet, egy jó könyvelő több gyülekezetnek is el tudná látni az adminisztrációs munkáit. Az elnök-püspök jövő májusban tölti be 65. életévét, ezért döntenie kellett, így 2018 májusáig szeretné végezni még a szolgálatot.

### 11.23

**Pröhle Gergely** országos felügyelő kérte, hogy vegyék napirendre ismét felügyelői jelentését.

**Solt-Szárász Csenge** ezzel kapcsolatban elmondta, hogy a napirendet már az ülés elején rögzítették, kétszer is szavaztak róla. Figyelmeztetett, hogy „ez a rend, ehhez kell tartani magunkat. Nem lenne jó, ha következmények nélküli világban élnénk.”



**Tölli Balázs** az ülés levezető elnöke újra napirendre vette az erről való szavazást. Minősített többséggel mégis meghallgatásra kerül a felügyelői jelentés.

**11.29**



**Próhle Gergely** még egyszer elnézést kért a zsinattól a félreértések miatt, majd felolvasta jelentését, amelyet az alábbiakban idézünk:

**Tisztelt Zsinat, kedves Testvérek!**

Abból indultam ki, hogy az idei beszámolási gyakorlat az előző évihez lesz hasonlatos, vagyis egy viszonylag rövid szöveg felolvasására kerül sor. Az alábbiakban azokkal a kérdésekkel foglalkozom, amelyek valóban számos esetben voltak napirenden, s amelyekről azt gondolom, hogy a zsinat nyilvánosságának mindenképp e formában is értesülnie kell róluk, sőt, magam is kíváncsian tartanám, ha a zsinati tagok e kérdésekben megnyilvánulnának.

**Egyház és közélet**

Egy évvel ezelőtt még nem gondoltuk volna, hogy a migráció válik az elmúlt időszak legfontosabb közéleti kérdésévé – a társadalmi, politikai szempontok mellett civilizációs, erkölcsi hordereje miatt is. A politikai közbeszéd hangvétele már a menekültek széles körben érzékelhető megjelenése előtt igyekezett hangulatilag megalapozni a migrációhoz való általános viszonyulást, aminek ezáltal a tartózkodás, mi több, félelem, sőt, olykor nyíltan ellenséges alapállás lett a következménye. Nem vitás, hogy az ellenőrizetlen bevándorlás számos veszélyt rejt magában, ugyanakkor ahhoz sem férhet kétség, hogy e rendkívüli helyzetben az egyháznak világossá kell tennie álláspontját, ami nem a veszélyekre helyezi a hangsúlyt, hanem a felebaráti szeretet gyakorlati megnyilvánulásaira, a személyes odafordulás fontosságára figyelmeztet.

A kialakult helyzetben, tekintettel a kormánytisztviselői státuszomra is, igyekeztem a kettős kormányzásról szóló lutheri tanítás jegyében olyan álláspontot kialakítani és képviselni, ami a világi törvények betartásának, s a keresztény közösség védelmének kötelességét igyekszik összekapcsolni az embertársaink iránt érzett felebaráti szeretet parancsával. Számos egyházi és világi fórumbeszélgetés és személyes találkozás nyomán azt mondhatom, hogy e kettős érvelés pozitív visszhangra talált, még olyan környezetben is, ahol – mint Németországban – a menekültek befogadásának kötelezettsége minden egyéb szempontot felülírt. Ugyanakkor

azokban a – rendszerint nagyon konzervatív hazai – közösségekben is nyitott fülekre találtam, ahol korábban hallani sem akartak a migránsoknak történő segítségnyújtás lehetőségéről.

Meggyőződésem, hogy egyházunk, ha nem is gyorsan, de más egyházaknál mindenképpen gyorsabban és nagyon operatívan reagált az eseményekre. Állásfoglalásainkat és tevékenységünket általános elismerés övezte, övezi. E feladat ellátásában mindenképpen ki kell emelnem egyházunk diakóniai munkaágának, osztályának és bizottságának érdemeit, természetesen nem megfélemezve azokról a gyülekezetekről sem, melyek mindenfajta össz-egyházi koordináció nélkül is bekapcsolódtak a menekültügyi ellátásba. Tekintettel arra, hogy a migráció ügyének globális jelentősége, hazánknak a schengeni határvédelemben betöltött szerepe a mi egyházi tevékenységünket is nemzetközi összefüggésbe helyezte, jelentősen megnőtt a testvéregyházak, nemzetközi szervezetek érdeklődése is a magyarországi állapotok, a segélyezés mikéntje iránt. Tapasztalatom szerint e találkozások alkalmával sikerült hiteles képet rajzolni egyházunk lehetőségeiről, ugyanakkor sikerült bizonyos, a nemzetközi híradások torzítása nyomán kialakult félreértést is eloszlatni a magyar kormányzati állásponttal kapcsolatban.

Ami a legfontosabb: néhány kezdeti egyházvezetői nyilatkozat szertelenségét követően sikerült az egyházvezetés egységét is megőrizni egy olyan kérdésben, ami egyébként számos ádáz ellentét forrásává vált a közéletben. A félelem nyilvánvalóan nem lehet adekvát reakció egy keresztény közösség részéről, ugyanakkor a befogadás végtelen lehetőségének kegyes-romantikus gondolata sem dominálhatja a lutheránus gondolkodást. Egyedül a cselekvés, a jövőre való aktív felkészülés szükségességének felismerése segíthet a megfelelő attitűd megtalálásában, s ez a megközelítés nem nélkülözheti a jövőben egyetlen munkaágunk közreműködését sem.

A fentiek miatt sem véletlen, hogy egyházi fórumainkon egyre több szó esik a misszió fontosságáról, annak módszertani kérdéseiről. E kérdéssel külön napirend foglalkozik, ugyanakkor nem lehet elégszer felhívni a figyelmet arra, hogy a vázolt világméretű folyamatok ismeretében a missziós kötelezettségünk egy eddig ismeretlen összefüggésben is megfogalmazódik.

Erről is szólt a néhány héttel ezelőtt megrendezett Evangélikus Presbiterok Országos Találkozója, melynek fókuszában a reformáció kezdetének 500. évfordulójára való felkészülés állt, de – összhangban a két év múlva esedékes ünneplés átfogó jellegével, s a kerek évforduló kapcsán kézen fekvő önreflexió szükségességével – fontos téma volt az egyház belső állapota, konfliktuskezelő képessége, szervezeti berendezkedése. Miközben megköszönjük a szervezésben résztvevők áldozatos munkáját, meg kell állapítsuk, hogy az EPOT-nak továbbra sem sikerült „szervesülnie” az egyház életében. Ez felveti azt az általánosabb kérdést is, hogy milyen típusú, mekkora részvételi kört megcélzó rendezvényekre van valós igény az egyház népében. E kérdésnek azért is van jelentősége, mert jövőre, az EPOT-tal azonos helyszínen, mi rendezzük a közép-európai protestánsok találkozóját, s az erre való felkészülés kétség kívül közös erőfeszítést igényel.

Mindenképp említést érdemel az elfogadás előtt álló új egyházi törvény kérdése, melynek megalkotása a Magyar Alkotmánybíróság és a Strassbourgi Emberjogi Bíróságnak a korábbi törvényt kifogásoló döntése nyomán vált szükségessé. Az előkészítésben részt vettünk, ám nem biztos, hogy a végeredmény minden szempontból megegyezik majd az általunk ismert változattal. A képviselői módosító indítványok persze elsősorban nem a mi reánk vonatkozó passzusokat érintik, így – bár természetesen formálisan és informálisan egyaránt figyelemmel kísérjük a törvényalkotási folyamatot, minket érintő meglepetésekre nem számítunk.

### **Intézményeink**

Egyházunk közéleti szerepvállalásával, s ezáltal missziós erejével összefüggő kérdés a Budapesten zajló felújítási, átalakítási munkák befejeztével létrejövő új egyházi központ és országos múzeum. Sok évtizedes elmaradásunkat sikerül így behozni, s jó esély van arra, hogy

egy szélesebb kört is megszólítani képes bemutatkozási lehetőséggel gazdagodjunk. Az Üllői úti székházban végre láthatóak lesznek azok a történelmi terek, amelyeket eleink az egyházi közélet helyszínéül szántak, s amelyek a budapesti egyetemek közelsége révén is reménység szerint sok érdeklődőt vonzhatnak majd az épületbe. Ennek jegyében érdemes gondolkodni a gyűjteményeink tudományosan minél megalapozottabb, ugyanakkor az eddiginél látványosabb bemutatásán, természetes módon kihasználva azokat a szinergiákat, amelyek a múzeum, a könyvtár és a levéltár működése révén előállnak. Az ezzel kapcsolatos koncepció előkészítésére felkértük Monok Istvánt, a Magyar Tudományos Akadémia Könyvtárának főigazgatóját. Az ő javaslatai és az országos elnökség döntése alapján a Gyűjteményi Tanács közreműködésével a közeljövőben elkészül az a működési terv, aminek nyomán az intézményi átalakításra vonatkozó zsinati előterjesztés is megszülethet.

Az elmúlt időszakban tovább folytatódott az oktatási és diakóniai intézmények egyházi fenntartásába adása. Ennek kapcsán újfent fontosnak tartom megállapítani: csak ott van értelme fokozni az intézményi jelenlétünket, ahol ehhez élő, építő gyülekezeti munka is kapcsolódik. Az egyes átvételeknél tapasztalható viták más egyházakkal, sajnos újra és újra rávilágítottak arra, hogy az intézményfenntartással járó anyagi lehetőségek olykor fontosabbnak tűnnek, mint az átvett intézmény által feltároló missziós lehetőség. Ennek felismerését követően az állam több esetben inkább elállt az átadástól, így vágva át a gordiuszi csomót, ami persze hosszú távon nem megoldás. A diakóniai intézmények sokaságának küszöbön álló átadása hasonló eseteket eredményezhet, így az ebben való részvétel újfent csak az átadandó intézményhez legközelebb eső gyülekezetek fontosságát, felelősségét húzza alá. Az intézményi gyarapodás lehetősége ismét rávilágít arra, hogy az eddiginél hatékonyabban kell megerősíteni az intézményi lelkesítő szolgálatot, hiszen – elsősorban az oktatásban – itt jutunk el a legkönnyebben a megszólítandókhoz.

### **Kitekintés**

A választási ciklus feléhez érkezvén nem kétséges, hogy most érdemes alaposan áttekinteni azokat a szervezeti dilemmákat, amelyek a két és fél év múlva esedékes választásokig feloldásra várnak. Messzemenően támogatom a zsinati elnökség ez irányú elképzeléseit, melyekről több alkalommal egyeztetünk. A világi törvények folyamatos változása nyomán nem mindig könnyű követni az eseményeket, ami érthető módon frusztráló. Az egyházi alkotmány megalkotásának szándéka szintén érthető, ugyanakkor nem vagyok biztos abban, hogy az ezzel kapcsolatos munka nem veszi-e el az időt olyan törvények megalkotásától, ami végre egy sokkal „áramvonalasabb”, méretarányosabb egyházszervezetet hozna létre a következő választásokig. Javaslom tehát e lehetőségek mielőbbi józan mérlegelését.

A magyar társadalom és az egyházunk előtt felsejlő kihívások láttán fontosnak tartom, hogy – különösen a reformáció kezdetének 500. évfordulójára készülve – igyekezzünk erősíteni az egyház egységét, az együttműködést a lelkészek és a világi tisztségviselők között. Az isteni kegyelemben való közös reménység jegyében az egyház jövőjéért viselt közös felelősségünk olykor elkerülhetlenné teszi, hogy a módszertant érintő ellentétek is kialakuljanak. Örömmel tölt el, hogy az országos egyház szintjén ezeket az ellentéteket jól tudjuk kezelni, amiért hálás vagyok társaimnak, minden testületben.

Végezetül köszönetet mondok mindazoknak, akik az elmúlt időszakban a munkámat – mind a világi, mind az egyházi összefüggésben – segítették, s kérem jelentésem elfogadását. Erős vár a mi Istenünk!

### **11.41**

A felügyelői jelentést a zsinati tagok elfogadták.

### **11.42**

A zsinat lelkesítő elnöke, **Hafenscher Károly** Félidőben, félúton, teljes szívvel, teljes lélekkel című beszámolóját is közzétesszük:

Balatonon élő emberként sokszor láthatok vitorlás hajókat. Gyönyörű, de mindig elgondolkodtató látvány az, ahogy a szélbe kapaszkodva dagadnak a vitorlák, és komoly sebességet is elérve lendületbe jönnek a hajók. Azt is látom, hogy nem csak az egykori vikingek tudtak széllal szemben is vitorlázni. Azzal is találkozom olykor, hogy szélcsend miatt vesztegelnek a hajók akár napokig is.

Amikor az utóbbi időben a megújulás szükségességéről és lehetőségeiről írtam vagy beszéltem, amikor a megújulás lehetséges útjait próbáltuk konkretizálni kisebb-nagyobb közösségekkel, egy kedves felügyelő testvér úgy reagált: „vegyük tudomásul, hogy az nem fog menni. A megújulást – egyéni életünkben és az egyházban egyaránt – a Szentlélek adja, mi hiába erőlködünk.” Ezzel tisztában vagyok. Hozzátette: „vegyük tudomásul azt is, mostanában szélcsend van! Ez az Isten ítélete rajtunk.” S valóban nincs szörnyűbb annál, mint mikor hallgat az Isten és amikor nem fúj a Lélek.

Ismerjük Jézus Nikodémussal folytatott beszélgetését János evangéliuma harmadik fejezetéből, s ott a Lélekről mondottakat: „A szél fúj, amerre akar; hallod a zúgását, de nem tudod, honnan jön, hová megy”. Egykori esperes utódom pedig szívesen ismételte kedvenc mondását: a Szentleket nem lehet befogni és házasítani. Tisztában vagyok vele, hogy a Szentlélek nem megrendelésre újít. De azzal is tisztában vagyok, hogy nincs mindig szélcsend amikor úgy gondoljuk. Mi magunk gyártjuk a szélfogóinkat, szélvédőinket. Bebújunk mögéjük és nem vesszük észre, itt a Szentlélek, az egyházat fenntartó és újító.

Mindezt annak a zsinatnak a lelkeszi elnökeként írom, amely látszólag nem „lelkesítő” feladatot végez. Sokkal inkább adminisztratív, döntést hozó, törvényalkotó munkát, de tudjuk, hogy ebben a küldetésünkben is a Lélek áradásának a medrét vagyunk hivatottak megásni, kialakítani, tisztán tartani. Vegyük észre: Isten Lelkének egyházformáló és megújító (renováló - reformáló) szele fúj (!), fogjuk be a vitorlába és indulás! Erre kötelez az ötszáz éve tartó reformáció is, amely hisszük, hogy a mai újítási szándékhoz hasonlóan nem emberek erőlködése, hanem Isten emberi életet és történelmet formáló munkája. Csak így, ennek tudatában, ennek erejével érdemes és szabad zsinati munkát végezni.



## **Sokszínű egyház**

Sokszínű a miénk. Erről büszkén beszélhetünk. De bevallhatjuk őszintén, ez némi gondot is okoz. Sokféle ember, sokféle csoport, sokféle vélemény. Számos irányzat, többféle jövőkép, eltérő problémamegoldó módszer, más-más vérmérséklet. Nem mindig könnyű egymásra hangolódni, egymás mellett élni, összefogni. Ez a sokszínűség a zsinatra is igaz. Van, aki ezt nehezen éli meg. Van, aki úgy gondolja, mindig mindent egységre kell hozni. A zsinat műfaja, lényege, hogy a sokszínű egyház képviselője találkozik, és felelős, kulturált vitában, nézeteket és véleményeket ütköztetve találja meg a kompromisszumok és a modus vivendi lehetőségét, sohasem feledve az alapelvet: „Kétségben szabadság, lényegesen egység, és szeretet mindenben”. Ez a feladatunk, erre küldtek minket megbízóink, erre kell eljutnunk a magunk legjobb igyekezetével. És ezt az attitűdöt kell sugározniuk egész egyházunk felé. Ez a gyógyító összefogás és nagyvonalúság nem szünteti meg a különbözőségeket, de megszüntetheti az ártó, netán gyilkos indulatokat. Ebből a tantárgyból – minden apró feszültség és megoldatlan kérdéskör ellenére – nem vizsgázott rosszul a zsinat az elmúlt esztendőben, s hiszem, hogy ez így is folytatható. A jó légkört nem mérgezhetsz meg a nézetkülönbség, s véljük javunkra a sokszínűség.

## **Szűkös humán erőforrás**

Kis egyház vagyunk. Erre elsősorban a struktúra, az egyház-igazgatási rendszer, a néha bonyolultnak tűnő szabályozások és a megnövekedett adminisztráció kapcsán szoktam utalni. Ezért tartottam a mögöttünk álló évben is fontosnak napirenden tartani az egyházszervezet karcsúsításának ügyét. Tükörbe nézésünk egy másik „eredményéről” is szólnom kell. Számoljunk a realitásokkal – a kis egyházban kicsinek tűnnek az emberi erőforrásaink. Minden egyes belső zsinati választásnál – akár jegyzőt, akár póttagot, akár ad hoc bizottsági embereket keresünk, igen szűk azoknak a köre, akikre számíthatunk. De így van ez összegyűlési szinten is. Ennek is köszönhető, hogy a hadra fogható emberek túl vannak terhelve, hisz erejük felett vállalnak, s ahol aktív közéleti munka zajlik, ott szinte mindig ugyanazokkal találkozunk. Egyházunk egyik alapvető gondja a munkaerő gazdálkodás. S itt most nem is csak arra gondolok, hogy alig találunk evangélikus iskoláink élére evangélikus igazgatót, nem találunk egyházban elkötelezett munkatársakat minden szakterületre, hanem arra is, hogy kevés az önkéntes tartalék és kevés az, akit a mi egyházunk által gyakorolt képviselői demokráciában szakemberként megszólíthatunk. Emiatt születnek nemegyszer olyan döntések, amiket jóindulatú, de az adott területhez nem értők hoznak meg – a legnagyobb igyekezet és jóindulat ellenére dilettáns módon. Meg kell értenünk, hogy bizonyos területekre profi szakembereket kell bevonnunk. S most már ezt is látjuk zsinati vonatkozásban is. A zsinati munkába az elkötelezett egyházi küldöttek mellé professzionális tudással és gyakorlattal rendelkező szakembereket kell bevonnunk. Erre talán legjobb példa éppen a jogi vonal: törvényeink formálásánál elkerülhetetlen az, hogy külső jogászokat, kodifikátorokat bízunk meg. De nem csak erről a területről van szó, az egyházi élet minden területén meg kell találnunk az egyházi elkötelezettség és a professzionális feladatmegoldás egyensúlyát, harmóniáját. Ehhez kell, hogy társuljon a tudatos, célirányos képzés, szakemberek felépítése.

## **Törvénykezésünkről, alkotmányunkról**

Az elmúlt esztendőben több olyan kérdést is kimondtunk, amit elvi döntéssel meg is válaszoltunk. Ilyenek: megoldható-e, hogy az egyháznak méretarányos legyen a döntési és intézkedési rendszere – erre hangzik a válasz: szükségünk van strukturális karcsúsításra, döntési mechanizmusaink egyszerűsítésére.

A másik kérdés, hogy a felgyorsult tempóval változó világban tudunk-e bizonyos pontokon stabil, állandó szabályokat megfogalmazni, vagy egész törvényanyagunkat folyamatosan kell változtatni, a helyzethez igazítani. Ehhez hozta azt az elvi állásfoglalást zsinatunk, hogy megpróbáljuk megvizsgálni – egyházalkotmány elképzelésének formájában –, hogy lehetséges-e ketté bontani egyházunk működés szabályait állandó és változó szabályokra? A válasz az első

elvi beszélgetések után az volt, hogy megkíséreljük megformálni a – reménység szerint – viszonylag hosszú távra szóló egyházalkotmányunkat, s a mellé rendelni a változó szabályozásokat.

A harmadik kérdés az volt, hogy le tudjuk-e vonni a következtetést abból a helyzetből, ami a három évvel ezelőtt véget ért általános választás hozott? Egy éven át minden erőnket lefoglalta, s néha már tragikomikus helyzeteket teremtett az a bonyolult választási rend, amely megpróbál mindent túlbiztosítani. A szintén elvi döntés elhangzott, majd a döntést tettek követték: megvizsgáljuk a választási törvényünk egyszerűsítésének lehetőségeit, az eljárások könnyebben végrehajtható útját kijelölve.

S negyedikként – konkrét esetek és hosszú évek általános tapasztalata nyomán – megkérdeztük: működőképes-e az a rendszer, amelyben egyházunk vitás kérdéseit, fegyelmi ügyeit kezeljük. Megfelelő helyen vannak-e az ebben gyakorolt szerepek. A válasz itt is egyértelmű: szükséges, hogy világosabb, minden fél számára megnyugtató metódus és eljárási rend szülessen, elsősorban az egyház egészének érdekét figyelembe véve, de az egyes személy jogaival és kötelességeivel komolyan számolva.

Ötödik kérdésünk az örökös refrén: a hatáskörök. Kinek mi a dolga, felelőssége, lehetősége, kötelessége. Mindig visszatérünk rá. Sok minden le van írva, de nem vesszük figyelembe, sok minden

nincs tisztázva, s ezért zavaros a helyzet. Hivatásomnak tartom, hogy szabályozási és végrehajtási vonatkozásban egyaránt eljussunk oda, hogy mindenki tisztán és világosan lássa feladatát, mozgásterét, de felelősségét is. A szereptévesztések, szerepcserék, vagy szerepből való kihátrálások, és mindezekben (vagy mindezek nyomán) a bizonytalanság nagyon sok területen fékezik egyházunk jó működését. E kérdésben még nem született zsinati szinten elvi döntés, de reménységem, hogy e kérdés tisztázása minden lépésünkben ott húzódik meg.

### **Deo gratias**

Jelentésem végén köszönetet mondok elnöktársamnak a testvéri közös munkáért, a különbözőségünk ellenére való teljes szolgálati egységért. Köszönöm az országos felügyelőnek és az elnök püspöknek, hogy rendszeresen egyeztetve, jó légkörben tudjuk végezni munkánkat. Köszönöm a zsinat minden tagjának, hogy egy színes egyház színes testületeként együtt végezhetjük – vallom: krisztusi mandátumként – a ránk bízott szolgálatot. S arra kérem az egyház Urát, hogy tegye valósággá mindannyiunk életében, egyenként és együtt, hogy az erő, szeretet és a józanság Lelkét kaptuk. Deo gratias – Istennek legyen hála. Erős vár a mi Istenünk!

### **11.55**

A zsinat elfogadta Hafenscher Károly beszámolóját.

Következik **Abaffy Zoltán**nak a zsinat nemlelkészi elnökének a beszámolója, amelyet szintén közzéteszünk:

A Magyarországi Evangélikus Egyház 2005. évi IV. törvény – az egyház szervezetéről és igazgatásáról – 141.§. szerint az országos egyház tisztségviselői – minden évben - jelentést tesznek a Zsinatnak.

Éves jelentésemet három részre szeretném bontani. Egyrészt beszélnék az elmúlt év feladatairól és mivel a ciklusunk feléhez érkeztünk, a második részben áttekinteném az elmúlt három évet, a sikereinket és a kudarcainkat, harmad részt viszont szeretnék szót ejteni beszámolómban olyan kérdéstről, mely egyházunk vezetőit, tagjait foglalkoztatja és hozzám akár kérdésként, de sok esetben kérésként, véleményként eljutottak.

I. Az elmúlt egy évről:

Először is összegzett áttekintésként a 2014. évi őszi ülészak és a 2015. évi eddigi plenáris üléseink átfogó munkájáról címszavakban:

2014. november - X/7. ülészak:

- Olasz vendégek fogadása és köszöntése;
  - új lelkeszi alelnök választása;
  - a Zsinat Teológiai Bizottsága elnökének a megválasztása;
  - Insula Lutherana projektek bemutatása;
  - Zsinati Határozat az Üllői úti központi épületegyüttesünk felújításáról; - a 2013. év III. tv. (Zelenka Pál Szolidaritása alap) módosítása;
  - vezető Országos Tisztségviselők beszámolója;
  - a 2014. évi Ordass Lajos és Prónay Sándor díjak ünnepélyes átadása
2015. február - X/8. ülészak:
- A Magyarországi Evangélikus Egyház 2015. évi költségvetésének megtárgyalása a költségvetési törvényünk elfogadása;
  - Országos Tisztségviselők éves beszámolója;
  - ismét tárgyalta a Zsinat a hitoktatás fontosságáról és tájékoztatást hallgatott meg a Hittan Stratégiai Munkacsoport munkájáról;
  - megindult három törvénymódosítás (a választásokról, az egyház törvényes rendjének és békéjének megőrzéséről és a Magyarországi Evangélikus Egyház „új” alkotmányáról) előkészítő, elvi vitája;
2015. május – X/9. ülészak:
- a MEE 2014. évi zárszámadásának a megtárgyalása;
  - elkezdődött a jogi személyiség törvényi szabályozásának előkészítő, elvi vitája, itt zárójelben jegyzem meg, hogy ezzel kapcsolatban Zsinati Fórum megrendezésére is sor került;
  - tárgyalta a zsinat a vallásosság, értékek, hitoktatás tárgyköréről egy empirikus felmérés áttekintésével és ehhez kapcsolódóan elindult egy munka az „Utak az oktatási intézmények missziós lehetőségei felé” munkacímmel;
  - téma volt a Teológiai Bizottság feladatkörének meghatározása;
  - tárgyalunk a választási törvény módosításának alapkérdéseiről;
  - a missziói munkaág átszervezésének, megújításának kérdése ismét napirenden szerepelt;
  - tájékoztatást hallgattunk meg a Zelenka Pál Szolidaritási Alap működésének eddigi tapasztalatairól;
  - elindult az alkotmányozás és az egyház törvényes rendjének és békéjének megőrzéséről tárgyaló munkacsoportok tevékenysége, a Zsinat döntött ezen munkacsoportok létrehozásáról a Zsinati Tanácshoz telepítve a munkacsoportok tagjainak a megválasztását. Ezen munkacsoportok Zsinat általi létrehozása egy új munkamódszer, új típusú munkastílus „bevezetésére” is utal. A munkacsoportokban „elsődlegesen” nem csak zsinati tagok, hanem „külső”, nem egy esetben országos szaktekintélyek munkáját, tapasztalatait is igénybe vesszük. Így várhatóan kevesebb „javítani való” marad a törvényi szövegeinkben egy erős szakmai háttérnek köszönhetően.
- A Zsinati Tanács a Zsinati Elnökség vezetésével a törvényben előírtak szerint folyamatosan végezte, végzi munkáját. Koordinálja a zsinati bizottságok és a Zsinat által létrehozott előkészítő munkacsoportok tevékenységét.
- A fentiek mellett elnöktársammal folyamatosan részt vettünk az Országos Elnökség és az Országos Presbitérium munkájában, ahol igyekeztünk fegyelmezetten képviselni a Zsinatot. Csak megerősíteni tudom, hogy folyamatosan konzultálunk az Országos Egyház vezetőivel, az országos elnökséggel. Kölcsönösen figyelembe vesszük egymás álláspontját és a véleményeket rendkívüli egyeztetéseken is ütköztetjük. Folyamatos a kapcsolat az Országos Iroda igazgatójával is.
- Véleményem szerint jelentős javulás tapasztalható a Zsinat adminisztrációjában, a bizottsági ülések, a Zsinati Tanács és a Zsinati ülészakok előkészítésében. A közelmúltban létrehozott

Jogi és Testületi Osztály munkatársai egyre profibb módon végzik munkájukat és szinte hiba nélkül teljesítenek.

II. A ciklus feléről:

Ebben a „második” részben további két „alábontást” szeretnék alkalmazni. Egyrészt beszélni az örömeinkről, másrészt őszintén szólni arról, amit nem sikerült teljes egészében megvalósítani, arról, ami nem öröm, mert nem sikerült. Tehát a siker és a bánat kettőssége.

A sikerekről – a teljesség igénye nélkül:

Fontosnak ítélem, és itt is rögzíteni szeretném, pedig már szoltam róla, hogy megváltozott a Zsinat „munkája”, „hangulata” és kevésbé „konfrontatív”, mint azt az előző ciklusban résztvevők megtapasztalhatták. Talán ezt úgy is fel lehet fogni, hogy ez a mostani „zsinati vezetés” gyengesége, de higgyétek el nem az.

Eleve „úgy indultunk”, hogy ezen, gyökeresen változtatni kell. Pláne egy egyházban nem lehet állandóan konfrontálódni, csak mindig „pozicionálni” magunkat és azt keresni, hogy „ki, - Ki ellen van”.

Sikerült egyfajta más munkastílust is meghatározni és gyakorlattá tenni. Nem akartunk, nem akarunk „folyamatos” törvénykezést. Sok esetben „elég lenne” – még ma is - a meglévő törvényeinket betartani, betartatni!

Az új munkastílusra utal az is, hogy „kisajátított közgyűlési szerepkörben” elkezdünk foglalkozni a Hittan Stratégiai Munkacsoport beszámoltatásával, melynek törvénymódosítás és további szabályozások bevezetése lett az eredménye. Azt gondolom, hogy egyházunk ezen a területen, igaz a 24. órában, - de ez nem rajtunk múlott – hatékony és hathatós intézkedéseket tett.

Ugyanígy egyfajta „siker”, hogy beszámoltatjuk az egyházunk számára fontos és kiemelt területek, munkaágak képviselőit, vezetőit. Így hallgattuk az EHE rektorát, melynek egyfajta „eredményként” nem kis értékű „fejlesztés – beruházás” indul meg az EHE-n a „minőségi lelkészképzés” érdekében.

Halhattunk az egyházunk keretein belül zajló „milliárdos” beruházásokról és fejlesztésekről, amikről ezen az ülészakon is tájékoztatást kérünk és kapunk. Kell, hogy a Zsinat informált legyen ezekben a kérdésekben is.

Nagyon fontos volt 2013. évi X/4. novemberi – őszi – ülészakunk, melynek nagy eredménye az évek óta húzódó Szolidaritási Törvény elfogadása. Hallottuk tapasztalatait, igaz még ezen az ülészakon is fogunk végrehajtani kisebb módosításokat az idézett törvényen, de mindenképpen egy „mérőköves” lépést tettünk!

A „bánatom” – a teljesség igénye nélkül:

Mint az elmúlt évi beszámolómban is említettem elnöktársammal hivatalba lépésünkkor - nem véletlenül - két alapvető ügyet tűztünk a zászlónkra.

Ez az egyébként szorosan összefüggő két téma:

- „Láthatóan Evangélikus!” a Magyarországi Evangélikus Egyház stratégiája,
- a missziói munkaág megújítása, átszervezése.

Ami megvalósult, már 2014-ben elfogadásra került a MEE stratégiája. Még mindig igaz – szerintem – az elmúlt évben is elhangzott kérdés: De hol vannak a cselekvési programok?

Ismétlem: Nehogy abba a hibába essünk, hogy van egy a „polcunkon” jól mutató - jó anyag, de annak megvalósításából nem lesz semmi. (Nem tudjuk „apró pénzre váltani...)

Vigasztaló, hogy vannak bizonyos biztató jelek, vannak olyan intézkedések, melyek igazodnak az elfogadott „stratégiához” de messze még a messze... ahogy mondani szokták.

Szerintem a végrehajtás egyfajta felgyorsítása, eredményessé tétele érdekében, „újra elő kellene venni”. Talán újra kellene „élesíteni” a stratégiát kidolgozó munkacsoportot – bizottságot -, hogy most már valami „cselekvési programot” is letegyen az asztalra!

Őszintén elmondom, hogy több évtizedes közegyházi szolgálatom legnagyobb kudarca a missziói munkaág megújításának kérdése. Lehet, hogy bennem van a hiba. Lehet, hogy én



vagyok türelmetlen.

Lehet, hogy mint laikus nem látom, fel sem tudom fogni ezt a kérdést, vagy csak alapvetően mást képelek erről, másképpen közelítem ezt. Biztosan érzékeny pontot fogok megérinteni, amikor leírom, hogy a „misszió és az evangelizáció közé nem lehet egyenlőségi jelet tenni”.

A misszió NEM CSAK evangelizáció.

Ebben a megváltozott társadalmi közegben, amiben élünk, ebben a kereszténységtől „elfordult” világban, kell más „kreatív”, „korszerűbb” módszereket, megközelítéseket keresni és találni a Jézusi szeretet, az Evangélium hirdetése okán. Nem biztos, hogy a mi – tradicionális - evangelizációs alkalmaink vonzóvá válnak a mai fiatalok és a mai „hitetlen” felnőttek számára. Szerintem más utak IS kellenek.

Bánat számomra az is, hogy a Zsinat munkabizottságaiba nagyon kevesen jelentkeztek, jelentkeztek. Sőt akik jelentkeztek, már azok is megindultak a „lemorzsolódás útján”. Ezúton is kérlek benneteket, hogy tegyünk, tegyetek önvizsgálatot, idézzétek fel magatokban a Zsinati Eskü szövegét és próbáljatok a hátralévő ciklus időszakában aktívabban részt venni, részt vállalni a zsinati munkában. Ugyanakkor itt meg kell köszönnöm azon testvéreink fáradozását, akik „szolgálnak” tekintve a zsinati munkát, hűségesen sokszor többek helyet, családi életük „rovására” ha kell, végzik ezt a munkát.



III. Kitekintés: Legyünk őszinték magunkhoz is: egyházunk az átalakuló világban ....

A november 06. és 08. között Révfülöpon megtartott Országos Felügyelői konferencia a Zsinat Elnökei által tartott blokkjának munkacímét „plagizáltam” idéztem most ide. Bár el kell mondanom, hogy ezt mi elnöktársammal átfogalmaztuk, a felkérést „átértelmeztük”.

„A hit merészségével nézzünk a tükörbe” – vége a mellébeszélés idejének, konkrét kérdések és konkrét válaszok kellenek!”

Négy témacsoport köré igyekeztünk összegezni a „hozzánk eljutott” gondolatokat, kérdéseket, kéréseket, véleményeket:

1. Ki vezeti az egyházat?
2. Kompetencia?
3. Képzés egyházunkban?
4. „Essen szó a misszióról (is)?”

[„Eredményes misszió vagy lassú agónia” címmel az evangelikus.hu felületen](http://www.evangelikus.hu) már meg is jelent „egyfajta tudósítás” a konferencián elhangzottokról. Ez egyfajta „summázott” összeállítás. Tudom nem is olyan könnyű mindazt visszaadni, ami ott történt, mégis hadd „foglaljam én is össze”, - saját szemszögemből - amit mondani akartunk, - akarunk!

ad.1. „Ki vezeti az egyházat?” – a válasz egyszerű: az élő Jézus Krisztus! Ugyanakkor a mindennapokban Ő is azt akarja: Legyen jó rend egyházunkban! Időnként magunkba kell nézni, át kell tekinteni dolgainkat. Vagyunk 210.000-en, járunk templomba 25.000-en. Ugyanakkor van 17 egyházmegyénk, van kéttagú Országos Elnökségünk, van hét tagú Országos Elnökségünk, van 13 fős Országos Presbitériumunk... Minek a mustármagnak hajóbőrönd méretű csomagolás? Fogalmazott a múlt évi elnöki beszámolójában elnöktársam. A kérdés ma is aktuális és igaz. Csak válaszolni IS kellene rá! Tudunk, merünk, őszinte kérdéseket feltenni és azokra őszinte válaszokat adni?

ad.2. „Kompetencia?” A kompetencia csak egy jól átgondolt és „korszerűsített egyházszerkezeti modell” tartozéka lehet. Lássuk be, ma mindenki érzi, hogy egyházunk bajai sok szempontból, abból is adódnak, hogy sokan nem tudják mi a faladatuk, szereptévesztések, szerepcserék, „túlterjeszkedések”, a szerepből való kihátrálások vannak. Tudunk, merünk, őszinte kérdéseket feltenni és azokra őszinte válaszokat adni?

ad.3. „Képzés egyházunkban!” – („A jó pap is holtig tanul!”) Az elmúlt évi költségvetési törvényben a Zsinat egy „minőségfejlesztési folyamatot” indított el az Evangélikus Hittudományi Egyetemen, amikor közel 200 millió forintot „ruházott be” a minőségi lelkészképzés érdekében. Mi a cél? Legyenek jól képzett lelkészeink és az Ő munkájukon keresztül megújulhat egyházunk.

És mi van a jelenleg szolgálatban – munkában - álló lelkészeinkkel? Elnök püspökünk is érintette már ezt a témát. „Hivatalban lévő lelkészeink” közel hatvan százaléka „NEM VESZ RÉSZT” szervezett továbbképzésen, ha csúnyán akarnék fogalmazni: kerüli a lelkészakadémiát, a továbbképzés lehetőségét is.

Tudunk, merünk, őszinte kérdéseket feltenni és azokra őszinte válaszokat adni?

Nem csak az én véleményem: lassan nincs a társadalmi életben olyan szakmai kör, közösség, ahol ne lenne KÖTELEZŐ a folyamatos képzés – továbbképzés! Szigorú és következetes törvényi háttérrel kell kialakítani ahhoz, hogy ebben ne legyen „kibúvó”, szervezett, regisztrált és következményekkel is kezelt KÖTELEZŐ továbbképzést kell előírni és megkövetelni.

Ugyanakkor fontos arra a kérdésre is válaszolni, hogy akarunk-e tényleg közreműködő, aktív presbitereket? Igen, akarunk, igen mert mi is tanítványok vagyunk, azok kell, hogy legyünk.

ad.4. „Essen szó a misszióról (is)?”

Elnöktársammal végrehajtott munkamegosztásban ez a terület az Ő „kompetenciája”. Érzéseimet, gondolataimat beszámolóm „bánat” részében, fő vonalaiban már leírtam.

Van egy álmom! /”I have a dream...”/

Ahogy a Diakóniai Bizottság a Diakóniai Osztállyal, a Nevelési és Oktatási Bizottság az Oktatási Osztállyal, a Gazdasági Bizottság az Országos Iroda Gazdasági Osztályával napi kapcsolatban tud együtt dolgozni, együtt gondolkodni, a közös kérdésekre együtt feleletet keresni, hiszem, hogy az Úr előbb – utóbb megadja, hogy Missziói Bizottságunk és a missziói munkaág egyéb szereplői, szervezetei elfogadják, hogy van Gyülekezeti és Missziói Osztály és azzal jó lenne „végre” – egyházunkban – egyházasan „elvárható módon” – „napi kapcsolatban” együtt gondolkodni és együtt tenni azért, hogy valóssággá válhasson:

Menjete el azért, tegyetek tanítványokká minden népet, kereszteljétek meg őket az Atyának és Fiúnak és a Szent Léleknek nevében, és tanítsátok őket, hogy tartsák meg mindazt, amit és parancsoltam nektek. És íme, én veletek vagyok minden napon a világ végezetéig. (Mt.28. 16:20)

Legyen Missziói Bizottságunk IS egy szakmai bizottság, amiről a törvényeink IS rendelkeznek, és ne akarjanak a törvényen „felül” állni, azon „kívül” kerülni.

Áldott ádventi várakozást kívánva, kérem éves elnöki beszámolóm elfogadását. Erős vár a mi Istenünk! Abaffy Zoltán, a MEE Zsinat nem lelkészi elnöke

#### **12.16**

**Gáncs Péter** megköszönte a teológiai és spirituális témákat. Az elnök-püspök szeretné, ha a lelkészek számonkérésének kialakult rendje születne.

Abaffy Zoltán egyetértett azzal, hogy a lelkésztovábbképzések becsatornázása a hittudományi egyetem alá jó irányba mutatna.

A zsinat elfogadta a beszámolót.

#### **12.19**

A harmadik ülésen **Abaffy Zoltán** elnökletével Az alkotmányt előkészítő munkacsoport előterjesztése a preambulumról és az alkotmány szerkezetéről - a 11/2015. (V.29) számú Zsinati Határozat alapján, előkészítő elvi vitára kerül sor, Solt-Száraz Csenge, zsinati tag, a munkacsoport vezetőjének előterjesztésében.

Az alkotmány Bevezetésében vagy Preambulumában kell megfogalmazni egyházunk mai hitfelfogását. Ebben a teológiai bizottság állásfoglalását kérték, ez azonban nem készült még el. Az előterjesztő kiemelte, hogy ebben olyan megállapításoknak kell szerepelniük, mint hogy a Magyarországi Evangélikus Egyház Jézus Krisztus egyetlen egyetemes, keresztyén egyházának része, amely Krisztus testéhez tartozik. Egyedüli fejének Jézus Krisztust vallja, s a teljes Szentírás alapján hite kifejezőjéül az Apostoli Hitvallást, a Kis Kátét, a Nagy Kátét, az Ágostai Hitvallást, annak Apológiáját, a Schmalkaldeni Cikkeket és a Formula Concordiae-t fogadja el.

„Identitásunkat elsősorban nem valamitől való elhatárolódásban, hanem a Krisztust követő keresztyének egysége keresésének vágyában fogalmazzuk meg” – mondta az előterjesztő. – A jövő útja ugyanis az ökumenikus összefogás útja. Már nem tartja a katolikus egyház sem azt a tételt, hogy egy pásztor – egy nyáj csak úgy valósulhat meg, ha a reformáció egyházai visszatérnek az ősegyházba. Nem beolvadásra kell gondolnunk, hanem egymás hitéből, tudásából, eredményeiből, pozitív tapasztalataiból kellene épülnünk. A másik felekezet álláspontjában meg kellene keresnünk azt, ami érték, anélkül, hogy azzal azonosulnánk, és ezért az értéket a másik felekezet tagjait tisztelnünk, értékelünk. Meg kellene tanulnunk végre, hogy a másik felekezetű emberekben Krisztus arcát keressük, ne pedig az ellenpontot, ellenfelet. A tanítás tisztasága érdekében újra kellene gondolnunk a liturgiánkat. Luther korában az istentisztelet felépítése nem hasonlított a mai istentiszteleti rendhez. Természetesen figyelembe kell vennünk, hogy Luther korában nem volt más istentiszteleti forma, mint a mise, azonban felül kellene vizsgálnunk, hogy ez a rend nem hasznosabb-e. Ebben a körben ki kell térnünk a szentségek közül az úrvacsora szentségére. Azt tapasztalom, hogy egyházunkban viszonylag kevés olyan gyülekezet van, ahol minden héten van lehetőség úrvacsorára. Liturgiánkban ez úgy van feltüntetve, mint túlnyomó részt a bűnbánat és a bűnbocsánat eszköze. Azonban Krisztus a szereztetési igékben azt mondja: „Ezt cselekedjétek az én emlékezetemre.” és „aki eszi az én testemet és issza az én véremet, az bennem marad, és én őbenne”. E szentség nem kizárólag arra van, hogy bűnbánat esetén járuljunk az oltárhoz, hanem arra is, hogy Krisztus teste és vére erősítsen meg bennünket az örök életre, hogy életünk legyen, és békessége legyen a szívünknek. Ez az a mennyei kenyér, mely összeköt bennünket. Ezt tudatosítani kell az egyháztagokban! Mi más állhatna igehirdetésünk középpontjában, minthogy egyedül Jézusban van az üdvösség, mégpedig az ő testében és vérében, az Úr szent asztalánál, az igében megélt úrvacsorai közösségben. Az egyháznak a társadalom felé fokozottabb nyitottságot kellene tanúsítania. Fontos kitérnünk a szolidaritásra is, mely embertársaink felé kötelez bennünket. Felelősségvállalás terén és anyagi jellegű kérdésekben is. Fontos, hogy kiemeljük, környezetünket ajándékba kaptuk, hogy arra vigyázzunk. Ezért a környezet védelme, a

felelősségteljes gondolkodás e tekintetben is hangsúlyt érdemel. A misszióra nem kívánok külön kitérni. Ez ugyanis olyan neuralgikus pont egyházunkban, hogy csupán megemlíteni kívánom.”

Az alkotmány első részében szabályozni kellene az egyházi alapelveket, a második részben az egyház szerkezeti felépítését, a harmadikban az egyházi szolgálattévőket, a negyedikben a választásokat, az ötödikben az egyházi szolgálat külön területeit, a hatodikban az egyházfegyelmet, a hetedikben a háztartás és végül a nyolcadik részben befejező rendelkezéseket tárgyalnák.

#### **12.44**

**Isó Zoltán** pár teológiai megjegyzéssel (hitvallás, úrvacsora...stb.) gazdagította az eszmecserét. 12.46

A negyedik ülés **Abaffy Zoltán** elnökletével folytatódik. Előkészítő vita során megtárgyalásra kerül A jogi személyiség törvényi szabályozása című téma, **Dobrovolni Máté** előterjesztésében.

Az egyházi jogi személyiség újraszabályozásának kérdését többször, több testület is tárgyalta az elmúlt időszakban. A zsinat a 2015. májusi ülésén, az elvi vitában többségi szavazással előzetesen egy „A” jelű változatot támogatott azzal, hogy a belső egyházi egyeztetéseket folytatni kell. Ezekben a belső egyházi egyeztetéseken azonban nem tudtak olyan konszenzusos álláspontot kialakítani, melyet mind az egyházi lelkészi vezetők, mind a téma előkészítői egyöntetűen támogatnának. Így jelenleg nem tudott az előterjesztő a zsinat számára olyan javaslatot benyújtani, mely már egy kiforrott megoldási mód részleteit tartalmazná. A zsinatnak a bölcsességére bízták, hogy válassza ki a beadványban szereplő megoldási módok közül melyiknek a megvalósítási részleteit dolgozza ki a törvényelőkészítő bizottság. A javasolt változatok a [mellékletünkben](#) elolvashatóak.

A hozzászólók közül **Sztrókey András** említette, hogy jó lenne, ha egyházunk tanulna a szervezeti modellek tekintetében olyan jól működő, kisebb közösségektől, akiknél a misszió révén tagokat tudnak megnyerni.

**Székács György** országos ügyész hangsúlyozta, hogy az előterjesztés nem a gyülekezetek lefaragásáról és leépítéséről szól, hanem az áttekinthetőség tételéről.

**Roncz Béla** gimnáziumigazgató szerint bár az élet diktálja úgy, hogy változtassunk, de megkérdőjelezi azt, hogy egy készülő, állam által összeállított egyházi törvényre hivatkozva változtassunk. Annak van jövője, aki támaszkodik a hagyományaira. Szét kellene nézni, hogy az egyházközségeink között melyik milyen státuszban van és annak megfelelően kellene a jogi szabályozást átgondolni.

**Szabó Szilárd** társult evangélikus egyházközségek lelkészeként elmondta, hogy a jogi személyiség elvétele azt is maga után vonhatja, hogy ezek a gyülekezetek elsorvadnak. Saját példáját hozta fel, hogy Kaposzsekcsőn mennyire motiváló volt a felújításnál az, hogy az emberek magukénak érezték az épületüket.

**Kiss Miklós** megerősítette Roncz Béla szavait, és hangsúlyozta, hogy a győr-mosoni egyházmegye is csak azt a variációt tudja támogatni, amelyben nem veszítik el jogi személyiségüket a leányegyházak.

**Dobrovolni Máté** a kezelhető jogi struktúrát emelte ki az előterjesztésből. Hátrányként említette, hogy a jogi személyiség elvesztésével a pályázati lehetőségek csökkenhetnek.

**Ittzés András** szeretné, ha a zsinat meghatározná egy irányt, ami felé a továbbiakban a tárgyalások folyhatnának.

**Roncz Béla** elmondta, hogy az egyháznak belső szabályaiban nem kell igazodnia az állami törvényekhez.

**Dobrovolni Máté** szerint egy új szabályozás nem fogja az adminisztrációt csökkenteni.

**Székács György** szerint ne beszéljünk jogfosztottságról, és ne féljünk attól, hogy jogok sérülnek. Most még csak előkészítő, elvi vitáról van szó.

### 13.32

Szavazásra kerül sor.

A D variáció mellett döntöttek.

### 13.34

Az ötödik ülésen **Hafenscher Károly**, a Zsinat lelkeszi elnöke elnököl. Tárgy: Utak az oktatási intézmények missziós lehetőségei felé – kapacitás és stratégia – elvi, előkészítő vita, - zsinati határozat – a 2005. évi IV. törvény 104.§ (5) bekezdés a) pontja alapján. Előterjesztő: **Tölli Balázs**, a zsinat nem lelkeszi alelnöke, az Oktatási és Nevelési Bizottság elnöke.

Kialakult végleges álláspont nem jött létre, nem került beadásra az ezzel kapcsolatos anyag. 20/2015. számmal határozati javaslatot hoztak a zsinati tagok, hogy a soron következő ülésen tárgyalják a témát.

### 13.41

A hatodik ülésen **Hafenscher Károly** elnökletével az Üllői úti székházunk felújítási projektjéről tart tájékoztatót **Benczúr László** építész, országos presbiter.

Megtudtuk, hogy a beruházás két részből áll: 1. KEOP pályázat keretében készülő energetikai korszerűsítés 2. Belső teljes felújítás és átalakítás.

A KEOP pályázat munkáinak bonyolítására és megtervezésére az **Alternatív Energia Centrum Kft.** kapott megbízást. Már 2015 év elején jogerős építési engedély volt, ezért a munkákat meg lehetett kezdeni. A kivitelezésre közbeszerzési eljárás keretében a **Thermo Épgép Kft.** kapott megbízást. A műszaki ellenőrzést az **Épterv 96 Bt.** végezte.

A teljes épületet az **Országos Iroda** 2015 január elejére kiürítette. Az irodák a szomszédos Üllői út 25 számú irodaházba költöztek át, a Luther Kiadó, valamint a könyvtár és levéltár raktárai egyéb helyekre kerültek.

A beruházás II. ütemére (belső átalakítás és felújítás) 2014 decemberében nyújtották be építési engedély kérelmet. A terveket többszöri átdolgozás után a **BenczúrC Partner Építész Kft.** készítette. Az Országos Presbitérium 2015 április elején hozott döntése alapján a benyújtott engedélyezési tervekhez képest lényeges változtatásokat kellett végrehajtani, ezért új építési engedélyezési eljárást kellett kezdeményezni, valamint a már megkezdett kiviteli terveket is újra kellett kezdeni.

Az I. ütem (KEOP pályázati munkák) 2015 januárban megkezdődött és már be is fejeződött. Változott közben a gépészeti és hűtési-fűtési rendszer. A kazánház és gépházak új koncepció szerint a 4. emeletre kerültek. Az elektromos hálózat teljes cseréje a II. ütem során valósítható meg, az előkészítési munkák azonban a tetőre szerelt napelemek miatt már elkészültek. A kivitelező kiválasztásának előkészítése zajlik. 2016 év eleji kezdés esetén az épületbe az év végére be lehet majd költözni.

Az elkészült I. ütem munkái összesen: bruttó 403.591.225 forintba kerültek, amelyből állami támogatás: 197.620.000 forint.

### 13.50

A hozzászólók a tartalmi részeket, belső átalakításokat illetően tettek fel kérdéseket.

**Benczúr László** elmondta, hogy a belső építési folyamat még zajlik, de az Országos Presbitérium határozatának megfelelően szeretnék az Északi Püspökség ideköltöztetését. Kiadható irodákra, szállásra nem lesz itt lehetőség. Szeretnék, ha ez a központ gyülekezetek számára elérhető lenne. A boltozatos pincerészen közösségi alkalmakat, rendezvényeket lehet majd tartani. Az udvar területét üveggel zárnák le, így azt bármilyen idő esetén lehetne használni. Sok tárgyaló lenne, hogy az egyes munkaágak megfelelő módon tanácskozhassanak.

### 13.59

Ebédszünet.

### 14.50

A hetedik ülésen elnököl **Hafenscher Károly**. A Budapest Deák téri építkezésről előadást tart **Benczúr László**.

A kivitelezés megbízását a **CONFECTOR Mérnökiroda Kft.** a 2014 évben készített kiviteli tervek alapján meghirdetett közbeszerzési eljárás keretében nyerte el, mint egyetlen pályázatot benyújtó cég.

A műszaki-, minden szakágra kiterjedő - ellenőrzésre a **MEGALIT Kft.** kapott megbízást. Tekintettel arra, hogy a Deák téri Egyházközség őt képviselő műszaki ellenőrhöz is ragaszkodott, így **Szepesfalvy Ákos** is megbízást kapott az építési munkák műszaki ellenőrzésére.

A kiviteli tervek alapján készített előzetes tervezői költségvetésből látható volt, hogy a beruházás túllépi az előzetesen megállapított kereteket, ezért **Potzner Ferenc** és fia **Ádám** a tervekben csökkentéseket hajtott végre. A csökkentések mértéke a beruházással kapcsolatos igények betartása mellett nem lehetett akkora, hogy az Országos Presbitérium által elfogadott keretösszegbe a költségek beleférjenek. Ezt igazolta a kivitelező által megadott árajánlat is. Ezért CONFECTOR a vállalási árából jelentős engedményeket tett, továbbá javaslattal élt egyes szerkezetek, anyagok és berendezések olcsóbb kiváltására. További csökkentést lehetett végrehajtani egyes tételek belsőépítészeti munkák közé átcsoportosításával. A beruházás sajátosságaiból adódik, hogy a kiállítás koncepcionális kialakítása és az állandó kiállításhoz kapcsolódó belsőépítészeti tervek csak az építési munkák terveinek elkészülte után kezdődhetnek meg és ez azt jelentette, hogy a kivitelezés közben módosításokat kellett végrehajtani és pótmunkákat elrendelni.

Benczúr László elmondta, hogy a kivitelezés során több tényező is hátráltatta a folyamatos munkavégzést, sőt volt, amikor állt a munka, vagy engedélyeztetési gondok voltak. A munkák elhúzódása miatt a Deák téri gyülekezetet jelentős kár érte, hiszen az építkezésből származó korlátozásokat, használhatatlan udvart a lakók és irodák folyamatos akadályoztatását, a gázellátás hiányát, a felvonó késedelmes beüzemelését nehezen tudják már elviselni. Jogos anyagi igényüket az Országos Presbitérium határozatában rendezte.

A gyülekezet igényének megfelelően a kivitelező a könyvesboltot és a Kalácska üzletet olyan állapotra hozza, hogy ideiglenes működési engedéllyel mielőbb megnyithatók legyenek. A végleges közművek biztosítása esetén a múzeum is műszaki szempontból üzemeltethetővé válik és a használatbavételi engedély is beszerezhető. Azonban a belső berendezések, kiállítási bútorzat és installációs rendszer megvalósításának anyagi feltételei csak részben biztosítottak, mert sajnos a lehetséges pályázatokra benyújtott kérelmek egy részét elutasították.

A múzeum Deák tér felőli homlokzata elkészült a rozsdamentes acéllemezből kimart betűkből álló feliratokkal ellátott zsalugáterekkel együtt, ami már most is csodálatát és elismerését váltja ki az arra járóknak. A boltozatos pice területével megnövelt kiállító termek felújítva, korszerűsítve, minőségi anyagok beépítésével várja a múzeumi berendezések beépítéséhez szükséges anyag feltételeket.

#### **15.06**

**Gáncs Péter** megjegyezte, hogy a problémás dolgok egy részét lehetett volna látni, jó lett volna, ha a tervezésnél már látták volna.

#### **15.08**

**Csorba János** igazgató-lelkész helyett **Ráskai Péter** építész, vezető tervező adta elő a **Győri Insula Lutherana** átalakításának fejleményei.

Az év elején életbe lépett új jogszabálynak megfelelően elkészült a fejlesztési területről az előzetes régészeti dokumentáció, melyet a **Forster Gyula Nemzeti Örökségvédelmi és Vagyongazdálkodási Központ** készített előzetes egyeztetések és terv alapján. Az egyik kutatógödörben téglaszerkezetű sánc-alapfal került napvilágra, emiatt három egymást követő lépcsőben a kutatás kiterjesztésre került. A további feltárások újabb sánc-alapfal maradványokat tártak fel (1726-1730 évből származó téglákkal), illetve napvilágra került egy égetett agyag padozatú, téglafalazatos épület maradványa (1648-1651 évből származó

téglákkal). A feltárt leletekkel kapcsolatban az illetékesek azt a döntést hozták, hogy azokat meg kell tartani, emiatt szükségessé vált a tornatermi épület áttervezése.

Elkészültek az óvodaépülethez, a Rát Mátyás tér 2. épület felújításához, az Öregtemplom felújításához, a volt leányiskolai épület bontásához, a Kossuth L. u. 16. sz. épület felújításához, valamint az iskolaépület felújításához szükséges szakértői kutatási anyagok, illetve dokumentációk. A telekalakítási engedélyezés lezajlott, a telekegyesítés megtörtént.

Az Öregtemplom területén belül vizsgálatokat és szakvéleményeket kértek be. Az ehhez kapcsolódó építési, és örökségvédelmi hatósági engedélye megszületett, az engedély jogerőre emelkedett, a kiviteli terv elkészült.

A templom orgonájának hangzó részének restaurálására vonatkozó munka megindult, az orgonarestaurátor kiválasztása megtörtént, a restaurálási engedély kézben van.

A tornaterem sáncfal-maradványok miatti koncepció-módosítása, engedélyezése folyamatban van. A volt leányiskola bontási engedélye megszületett, az jogerőre emelkedett. A Kossuth Lajos utca 16. szám alatti lakóépület építési engedélyének terve elkészült, engedélyezésre benyújtották, a kiviteli terv készítése folyamatban. A meglévő iskolaépület átalakítás építési és örökségvédelmi hatósági engedély tervének készítése folyamatban. A templomkert örökségvédelmi hatósági engedély tervének készítése szintén folyamatban.

Az előadás során alaprajzokat is láthattak a zsinati tagok. Most vasárnap 10 órakor ünnepi istentisztelet és közgyűlés keretében teszik le a létesítmény alapkövét. Nem épületenként raknak alapköveket, hanem az egész projektnek egy alapköve lesz.

#### **15.21**

Folytatódik a zsinat a nyolcadik üléssel. Elnököl **Rostáné-Piri Magda**, a Zsinat lelkeszi alelnöke. Téma lesz a 2013. évi III. törvény a **Zelenka Pál Evangélikus Szolidaritási Alapról** – a szükségessé vált törvénymódosítások – általános és részletes vitája. **Muntag András**, zsinati tag, az alap vezetője terjeszti elő az anyagot. A törvényhez kapcsolódó módosításokat a zsinat elfogadta.

#### **15.37**

A kilencedik ülésen, **Rostáné-Piri Magda** elnökletével, **Buday-Malik Adrienn** zsinati tag előterjesztésében állásfoglalást szeretnének kiadni az **Európai Protestáns Zsinatról**. A 2015. január 30- február 1. között megrendezésre került európai protestáns zsinati küldöttek találkozásán több munkacsoportban, majd a közös fórumon is elhangzott az a kérdés, hogy szükséges-e formalizálni a találkozót, és bizonyos kiemelt témák tekintetében van-e relevanciája egy európai szintű protestáns törvényhozó testületnek.

Végül az Ökumenikus és Külügyi Osztállyal, egyházunk külügyi munkaágáért felelős püspökével és országos felügyelőnkkel egyeztetettek szerint az az álláspont fogalmazódott meg, hogy a folyamatos párbeszéd és együttműködés fenntartása mellett nem tartjuk szükségesnek egy 'európai zsinat' létrehozását. A 3. (következő) GEKE Zsinati találkozó megvalósítása ehelyett hatékonyabbá tehető határozott időre létrehozott, tematikus munkacsoportokon keresztül, bizonyos témákat megtárgyaljanak.

A zsinat támogatta ezt a határozatot.

#### **16.11**

A tizedik ülésen **Tölli Balázs** vezetésével az Országos GAS ügyvivő éves jelentését **Selmeczi Lajos Péter**, országos GAS ügyvivő távollétében fogadták el.

#### **16.12**

A tizenegyedik ülés zárt ülés volt, a Tényfeltáró Bizottság jelentését tárgyalták, **Mirák Katalin** előterjesztésében.

**16.22**

Nemsokára a 2015. évi **Ordass Lajos-** és **Prónay Sándordíj** átadására kerül sor a fasori evangélikus templomban. Erről szólt **Hafenscher Károly**, aki mindenkit invitált az ünnepségre. A kitüntetettek **Keveházi László** és **Gadó Pál** valamint felesége, **Gadó Pálné Csizmadia Éva** lesznek.

**16.30**

A díjátadó előtt **Gáncs Péter** elnök-püspök szolgálatával a zsinati tagok áhítatban emlékeztek meg az elmúlt hetek terrortámadásainak áldozatairól.